

NIWA

Tema: Beskæring

FORENINGEN JAPANSKE HAVER

www.niwa.dk 32. ÅRGANG NR. 4 EFTERÅR 2023

Indhold

Ny redaktion	3
Beskæring af ahorn	4
Beskæringsværktøj	13
Beskæring i pudeform	14
Beskæring af træer	20
Planten und Blomen, Hamburg	29
Afholdte arrangementer	31
Generalforsamling 2024	46
Bestyrelsen	47

Forsidebillede: Ahorn i Jenko Ji. Foto: Ed Edge.
Midtersidebillede: Ahorn ved Sento Palace. Foto: Ed Edge.
Bagsidebillede: Foto Ed Edge.

Ny redaktion

Beskæring af ahorn

Historie og kulturel kontekst

Japanerne har haft en helt særlig interesse for ahorn i mere end et tusind år. Man kan eksempelvis finde omtale af ahorn i den ældste samling af japansk poesi (Waka) ved navn 'Man Yōshū', som er fra omkring år 759. Denne gamle samling blev udarbejdet ved et udvalg af Waka, som alle blev skrevet i perioden år 630-759. Man kan også finde referencer til ahorn i andre samlinger af Waka poesi, såsom i 'Kokin Wakashū' og i 'Gosen Wakashū'. Og ikke mindst findes der omtale af ahorn i det litterære mesterværk om Japans historie 'Fortællingen om Genji / Genji Monogatari', som blev skrevet tilbage i det 10. og 11. århundrede. Der er seks Waka i 'Hyakunin Issyu', som er en anden velkendt samling af hundrede Waka digte. Dette fortæller os noget om, hvor populære og inspirerende ahorntræer har været for det japanske folk helt tilbage fra Japans tidlige historie. Og det har faktisk ikke ændret sig væsentligt frem til vore dage, hvor ahorn ofte er et yndet motiv og emne i japansk litteratur, kunst og aktiviteter.

På japansk kaldes ahorn for 'Momiji' eller 'Kaede'. Der findes som sådan ingen entydige kriterier for hvordan man sonderer mellem henholdsvis 'Momiji' og 'Kaede'. Dog er det sådan, at hver art af ahorn har en række specifikke navne knyttet til dem. For de fleste japanere, så er det ofte underforstået, at 'Momiji' refererer til ahorn, som har blade med dybe udskæringer og slående efterårsfarver, mens 'Kaede' betegner de ahorn, hvor bladene mere har form som en vifte eller en menneskehånd. Dette skyldes, at selve oprindelsen af ordet 'Momiji' kommer fra udsagnsordet 'Momizu', som blev brugt i forbindelse med farvning af tekstiler – og i naturlig forlængelse heraf, blev det anvendt til omtale af ahornens skiftende farver om efteråret. Oprindelsen af ordet 'Kaede', kommer på tilsvarende måde fra ordet 'Kaerude', som betyder frøhånd. Det videnskabelige navn 'Acer Palmatum' blev tildelt af den svenske botaniker Carl Peter Thunberg i slutningen af det 18. århundrede. Navnet 'Palmatum' på latin er defineret som at noget er 'broderet med palmeblade'.

'Momiji Gari' er for japanerne en meget populær aktivitet om efteråret. Denne aktivitet svarer meget godt til 'Hanami' (kirsebærtræernes blomstring), hvor man sammen med familie og venner mødes under kirsebærtræerne for at nyde synet af de smukke blomster, mens man hygger sig med mad og drikke, og funderer årstidens skønhed. Eftersom ahorntræerne oftest er at finde i Japans mange bjergområder og i den vilde natur, får dette japanerne til at søge ud af byerne og ud til disse fjertliggende områder for at nyde synet af de farverige ahorntræer. De kan også ses i mange haver rundt om i Japan. Traditionen blev skabt og udviklet i Edo-perioden (1600-1868) eller formentlig endnu tidligere af ganske almindelige mennesker, i modsætning til Waka poesien som oprindeligt blev skabt og dyrket af landets aristokrater. Det er almindeligt accepteret, at Edo-tiden var en vigtig tidsperiode inden for havebrug i Japan, hvor dyrkningen af visse arter af haveplanter, såsom Iris, Ipomea, Peonies, og ikke mindst ahorn, opstod. Det anslås, at Japan frem til vore dage har fremavlet omkring 120 varianter af ahorn.

Hvad angår japansk havedesign findes der enkelte historiske optegnelser, der rækker helt tilbage til Nara-perioden (år 710-784) og Heian-perioden (år 794-1185). Arkæologiske udgravninger viser os, at nogle af datidens aristokratiske familier havde haver med bl.a. ahorntræer. Man har endvidere fundet et udvalg af planter, såsom kirsebærtræer, fyrretræer og altså ahorntræer, i haverne fra nævnte tidsperioder. Sådanne opdagelser fortæller os noget om, at man i det gamle Japan allerede dengang forstod at værdsætte årets fire årstider, og ikke mindst, at man havde en veludviklet fornemmelse for naturens skønhed. Det er bemærkelsesværdigt, at sådanne tanker og praksisser blev etableret og allerede begyndte at tage form så tidligt som i det 7. og 8. århundrede, og måske endda endnu tidligere.

Bogen 'Sakuteiki' er almindeligvis anerkendt for at være den ældste publicerede lærebog på japansk om havedesign- og filosofi. Originalteksten blev skrevet i det 12. århundrede og blev reintroduceret i Japan i løbet af Edo-perioden, efterhånden som bogen blev mere og mere populær. I bogen fortælles det bl.a. "...at man skal plante blomstrende træer i den østlige del af haven, og plante ahorn i den vestlige del af haven". Så der er vel egentlig ikke noget at sige til, at ahorntræer lige siden er blevet meget udbredte og i dag findes i stort antal i både private haver, i tempelhaver, samt ved Shinto-helligdomme.

Japansk ahorn i forskellige former

Opretstående: Betegner normalt ahorntræer, hvor grenene primært vokser opad.

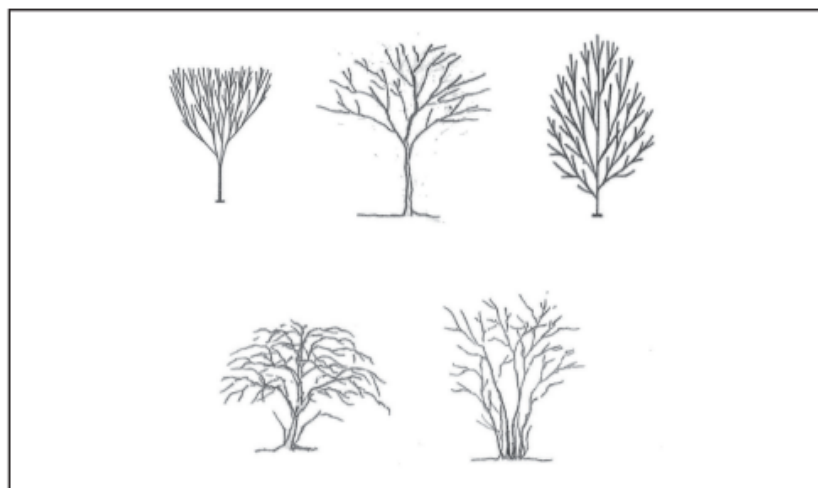
Vase: Har grundlæggende samme form som det opretstående ahorntræ. Grenene vokser naturligt op- og udad. Har et smalt udseende forneden og mere fylde i toppen.

Oval: Grenene har form som en oval eller æggelignende form. Formen er afrundet og smal i toppen.

Overhængende: Har grene der bøjer sig nedad på en elegant måde.

Flerstammet: Har en buskignende form med grene der vokser ud omkring jordhøjde.

Kompakt/dværg: Vokser almindeligvis ikke højere end 1-2 meter, og egner sig derfor udmærket til dyrkning i krukker.

Vase – Opretstående - Oval – Overhængende - Flerstammet.

Beskæringskalender

Kalender for grundlæggende vedligeholdelse og beskæring (dansk klima)

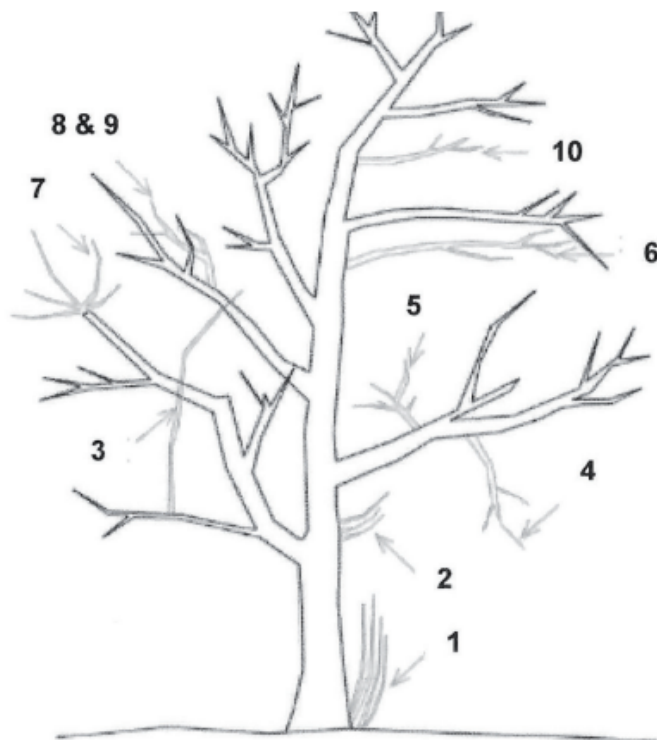
	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Blomster												
Plantning												
Gødning (i potter)												
Gødning (i jorden)												
Beskæring												

- Beskæring kan foretages to gange om året.
- Ved vinterbeskæring er der tale om den grove beskæring, hvor man har fokus på at fjerne de store grene og fylde i træet.
- Sommerbeskæring handler mere om trimning af træerne. Denne form for beskæring bør kun foretages, når der er for mange grene eller når væksten bliver for voldsom.

Vækstkalender og beskæringstidspunkter for ahorn

Måned	Vækst	Anbefalet beskæringstidspunkt
Februar	I det danske klima begynder træerne gerne at væske omkring dette tidspunkt.	Træerne kan begynde at væske voldsomt, hvis de beskæres for tidligt efter deres periode i dvaletilstand. Det kan forekomme, at væske fra træerne begynder at vise sig helt op til 70-80 dage før de første skud viser sig på grenene.
Marts	Bladknopper begynder så småt at vise sig på træets grene.	Døde grene skal udvælges og beskæres.
April	Blade på grenene begynder at komme til syne.	-
Maj-Juni	Grenene begynder at vokse.	-
Juli-August	-	Der kan foretages en let beskæring.
Juli-September	Træernes vækst stopper typisk helt eller delvis i løbet af denne periode på året.	Tynde grene (max. 2 cm i diameter) kan beskæres efter at bladene har hærdet ordentligt. Bladene må ikke være for bløde.
November-Januar	-	Det bedste tidspunkt for beskæring af tykkere grene er når bladene er faldet af træerne. Hård beskæring kan foretages når 80-90% af bladene er faldet af. I Danmark er det almindeligt at beskære træerne fra ultimo november til primo december.

- Unge træer har ikke behov for beskæring før de er blevet lidt ældre, større, eller har fået mere fylde (udviklet flere grene), etc.
- Undgå gerne at fjerne mere end 20% af grenene inden for et enkelt år, og vær generelt varsom med ikke at fjerne større mængder grene og fylde fra trækrønen.

Nr.	Japansk betegnelse	Dansk betegnelse	Beskrivelse
1	Hikobae (Yago)	Vækst i træets nederste lag	Små grene vokser ud nederst på stammen eller på rødderne. Denne vækst stjæler næring som i stedet bør komme andre grene til gode.
2	Miki Buki (Dou Buki)	Vækst fra bladknopper der har været i dvale	Små grene vokser ud af stammen. Dette påvirker træets æstetiske udseende og svækker træet.
3	Tocho Shi (Tobi Eda)	Vandris	En gren som almindeligvis vokser til at blive både lang og lige, samt typisk vokser i opadgående retning. Sådanne grene tager oftest alt for meget af træets energi.
4	Sakasa Eda (Sagari Eda)	Indad og nedad	Grene som vokser i modsat retning af hinanden i forhold til træets naturlige form. Sådanne grene vil med tiden komme til at skade træets udseende.
5	Futokoro Eda	Indvendig vækst	Små grene som vokser tæt på træets stamme. Disse grene er svage og de vil ikke komme til at udgøre vigtige grene på træet i fremtiden. Endvidere blokerer de for sollys og luft til træet.
6	Heikou Eda (Shi)	Parallel vækst	Her er der tale om, at to grene vokser ud fra næsten samme position og vokser i næsten samme retning. Det vil være nødvendigt at vælge hvilken en af disse grene man ønsker at beholde.
7	Kuruma Eda	Radial vækst	Ved radial vækst vokser flere grene ud fra samme punkt på træet. Sådanne grene ødelægger det samlede indtryk af træets udseende og form.
8	Karami Eda	Snoet vækst	Grene som krydser hinanden eller som har viklet sig ind i andre grene, som man ønsker at beholde.
9	Kousa Shi	Krydset vækst	Grene som krydser ind over andre grene, som man ønsker at beholde.
10	Kare Eda	Død gren	-

- Så snart man kan se, at bladene på træet er hærdet (de må ikke være for bløde), samt at væksten er aftaget, så er det tid til at klippe de mindre grene af, om end kun i mindre omfang og ikke i for store mængder. Tidspunktet for denne beskæring i Danmark er normalt i perioden fra juli til september.
- De primære formål med at trimme træerne om sommeren er at forbedre lufttilførslen til stammen, at sørge for mere sollys til hele træet, samt at forbedre træets samlede form og udseende.
- Vækst af ahorntræets grene defineres gerne som 'modstående' og 'skiftende'. Herved skal vi forstå, at træets blade og grene vokser parvis fra deres udspring og gror modsatrettet på hinanden. Og de skifter retning ved hvert nyt knudepunkt. Man kan med fordel fjerne et blad eller gren fra hvert udspring på steder, hvor der er for mange af dem. En sådan beskæring tilfører mere luft til træet og gør ikke mindst, at træet får et mere 'japansk' udseende og form. Processen med at tynde ud i grenene kaldes for 'Sukashi'. Den omtalte proces for trimning er blot én type 'Sukashi' beskæring.

Beskæring – Vinterbeskæring

- Formålet med vinterbeskæring er at vedligeholde træets form, samt at forbedre træets vækst i kommende år.
- Beskæring bør foregå fra top til bund, samt indefra og udad.
- Fjern først uønskede grene.
- Der findes en række teknikker som almindeligvis anvendes i forbindelse med vinterbeskæring, såsom afklipning, som indebærer, at man reducerer eller forbedrer træets samlede form og udseende, samt udtynding (Sukashi) som har det formål at forbedre både luft- og lystilførslen til træet.
- Hvor skal man så beskære og klippe? Det gælder generelt, at man bør vælge et skud på grenen, som peger udad i stedet for indad eller opad. Herefter kan man klippe grenen af lige over skuddet. Før man klipper bør man overveje hvilken retning skuddet vil vokse i fremtiden, så afklipningen hjælper til med at forbedre træets samlede form og udseende i de kommende år.

Beskæring – Vinterbeskæring - Opretstående ahorn

- Opretstående ahorn (fx de vaseformede, ovale eller flerstammede træer) gror naturligt deres grene øverst på træet. Det kræver en stor mængde energi af træet for at det kan vokse i højden og danne de opadgående grene.
- I teorien er det sådan, at træets energibalance bedst vedligeholdes hvis man vælger at beholde de skud der peger udad, frem for de skud der peger opad.
- Vær opmærksom på, at beskære træets grene neden under det punkt hvor man ønsker at træet skal vokse videre fra.
- Sørg for at skabe rigelig plads omkring stammen. Man bør dog tillade at et antal nye og tykkere grene får mulighed for at vokse ud i løbet af de kommende sæsoner. Sådanne nye og kraftige grene vil ikke alene give træet et mere naturligt udseende, de vil også give flere gode valgmuligheder i fremtiden, når gamle grene skal erstattet af nyere, friskere grene.
- Det er også vigtigt at skabe plads i træet ved at beskære grenene i de yderste lag, for således at sikre, at stammen får tilført mere sollys.
- Og endelig, et godt råd er altid at træde nogle skridt tilbage og skabe noget afstand til træet, at tænke sig godt om, og først derefter beslutte hvad man dernæst ønsker at gøre i forhold beskæring af træet. Og husk også, hvis man ikke kan beslutte sig, så er det altid bedre at vente til næste år.

Beskæring – Vinterbeskæring – Overhængende ahorn

- Overhængende ahorntræer består typisk af mange lag. Træerne indeholder almindeligvis en hel del døde blade, som altid bør fjernes inden man påbegynder beskæringsprocessen. Dette indledende arbejde gør det nemmere at se træets samlede form og struktur, og det giver beskæreren en bedre fornemmelse af, hvad man har at arbejde videre med.

- Ved at beholde de opadgående grene får man mulighed for at skabe et blødere udtryk i stil med flere niveauer af 'flydende vand'. Undgå at beholde de nedadgående grene fordi dette vil efterlade mindre plads mellem stammen og de forskellige lag af tyndere grene. Det vil også gøre træets samlede udtryk mere tæt og kompakt, hvilket ikke ønskes. Man bør stræbe efter at skabe nogle bløde linjer i træet og et blidt 'vandløbsagtigt' udtryk.
- På samme måde som med de opretstående ahorn, sørg da for at skabe tilstrækkelig plads i de yderste lag for på denne måde at blotlægge stammen. Man bør dog være på passelig med at tynde for meget ud, så længe de inderste blade stadig ikke er hærdet. Dette ses fx ved når de inderste blade har en anden farve end bladene på de yderste grene. Hvis man beskærer for kraftigt i de yderste lag, risikerer man at træets inderste blade afsvediges af solen. Så snart træets blade både inderst og yderst har samme eller næsten samme farve, så behøver man dog ikke at bekymre sig så meget mere. Når ahorntræets blade udsættes for sollys, så hærdes de og skifter farve, og da de inderste blade typisk ikke får lige så meget sollys som de yderste blade, så er de ofte mere bløde og skrøbelige, og det skal man tage hensyn til ved beskæring.
- Som det gælder ved de opretstående ahorn, så bør man også her tillade vækst af et antal mindre grene inde ved træets stamme.
- Også her gælder det foregående gode råd om altid at træde nogle skridt tilbage og skabe noget afstand til træet, at tænke sig godt om, og først derefter beslutte hvad man dernæst ønsker at gøre i forhold beskæring af træet. Og husk også, hvis man ikke kan beslutte sig, så er det altid bedre at vente til næste år.

Beskæringsværktøj

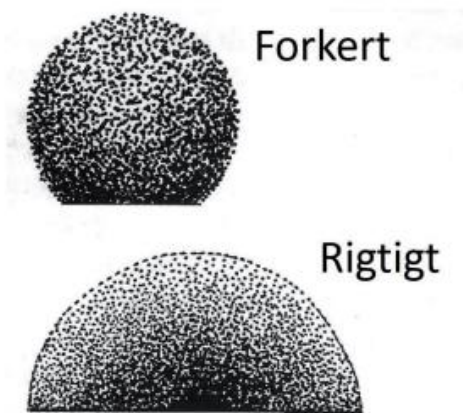
Under besøget i Danmark anvendte Maiko en beskærersaks af typen Okatsune 103. Okatsune er et japansk firma, men deres værktøj kan fås over hele verden. Maiko anbefaler dette mærke, som hun har anvendt i mindst 5 år uden nævneværdig vedligeholdelse.

I Danmark kan man blandt andet få mærket Okatsune fra firmaet Almas Park og Fritid A/S.

Beskæring i pudeform

Havens lave buske klippes ofte som halvkugleformede kupler. På japansk kaldes denne kuppel for "Tamamono". De bliver som regel formet af stedsegrønne planter såsom azalea eller buksbom. Tamamono betyder noget, der er rundt som fx en bold eller kugle.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at Tamamono-formen ikke er kugleformet, men i stedet formet som den øverste halvdel af en kugle. Tamamono-planter er kun halvt så høje som de er brede, og deres nederste sider breder sig udad, vinkelrette på jorden. Det er nemt at spotte en mindre god klipping ud fra, at de nederste kanter går ind under planten og får den til at ligne en kugle eller champignon.

Tamamono-planter er fortrinlige til at skabe tyngde i den japanske have, og giver haven et udtryk af at være forankret på stedet. Dette er måske fordi disse planter ligner store sten, der er begravet i jorden.

Tamamono er som regel skabt af stedsegrønne planter, der giver mulighed for at bevare formen hele året rundt. Det er flot at have blomster om foråret og farverigt løv om efteråret, men stedsegrønne buske giver en flot form gennem alle årstider. De ser også godt ud om vinteren, når sneen ligger som et lag oven på de formede planter.

Det er en god idé at bruge planter, der skyder fra bar gren, når man arbejder med buske, også selv om man i første omgang ikke tænker på at forme dem. Det skyldes, at disse planter vil sætte mange nye skud hvert år, også selv om der har været en dårlig beskæring. Dette gør det muligt at forme dem. Tamamono-planter er ikke figurklippede, men lige som figurklippinger vil de mange skud hvert år gøre det lettere at skabe Tamamono-planter.

Skud fra bar gren

Hvad er planter, der skyder fra bar gren? Disse planter sætter nye skud på enderne af afskårne, bare grene. De fleste træagtige planter gør ikke dette. Hvis du efterlader en stub med bark på et fyrretræ, vil denne stub dø. Men hvis du efterlader en stub på en plante, der skyder fra bar gren, såsom en azalea eller taks, er der en god sandsynlighed for, at planten sætter nye skud fra enden af stubben.

Generelt er planter, der skyder fra bar gren, nemmere at klippe og forme, fordi de selv ved en dårlig klipping vil sætte mange nye skud fra grenene. Men det betyder ikke, at de skal klippes tilfældigt. Og det betyder heller ikke, at alle planter, der skyder fra bar gren, skal klippes. Der er en række gode metoder til beskæring, og klipping er bare en af dem.

Skud fra bar gren.

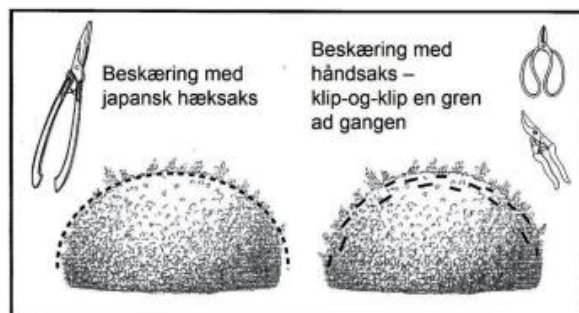
Udfordringer med klipping

Der er to udfordringer med klipping. En af dem er, når man klipper for dybt og fjerner al den nye vækst og en del af grenene nedenunder. Dette efterlader bare pletter, der i det mindste for en tid ser kedeligt ud. At "klippe dybt" kan faktisk nogle gange være nødvendigt, men det skal være en planlagt øvelse og ikke resultatet af manglende omtanke.

Man kan i nogen udstrækning reparere på en dyb klipping ved at gå tilbage og fjerne de udsatte stubbe med en saks. Men hvis planten er blevet klippet så hårdt, at der ikke er blade tilbage, er der ikke noget at gøre. Det resulterende hul eller plet er et tydeligt tegn på forkert beskæring.

Det andet problem relateret til klipping er, at planten udvikler en tæt "skall" af blade på den yderste flade. Når dette sker, kommer der ikke tilstrækkeligt med lys længere inde i planten. Det betyder, at planten danner få – hvis nogen – skud inde i planten hvert forår. Over tid begynder dette at blive problematisk. Ikke alene bliver planten mindre sund, men det øger også risikoen for, at planten får et stort, kedeligt hul, hvis en gren går ud eller man er nødt til at fjerne den.

Man kan håndtere problemet med "skallen" af blade ved periodisk at åbne planten op ved at bruge en udtyndingssaks og derved skabe huller, så solen kan sende sine stråler ind i plantens indre. De bedste gartnere bruger denne teknik hvert år ved at åbne små huller i toppen af hver plante og derved udtynde de tætteste områder af skallen.

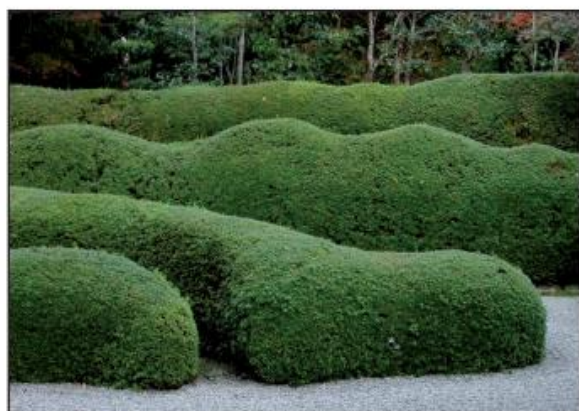

Enkeltklip metoden

Begge problemer med klipning kan undgås ved at bruge enkeltklip metoden i stedet for almindelig fladeklipning. Enkeltklip består i den langsomme proces at forme hver plante ved at klippe hvert skud et ad gangen i stedet for at klippe et område ad gangen i ét klip. Metoderne er forskellige i hastighed, nøjagtighed og det værktøj, der skal anvendes. Fladeklipning går hurtigt, mens enkeltklip er meget langsom. Fladeklipning er ikke specielt nøjagtig, og den kan efterlade bare pletter – enkeltklip er så præcis, som beskæring kan være.

Ved fladeklipning bruger man en håndopereret japansk hæksaks, der kaldes en Karikomi-Basami, og ellers bruger man en velegnet håndsaks ved enkeltklip.

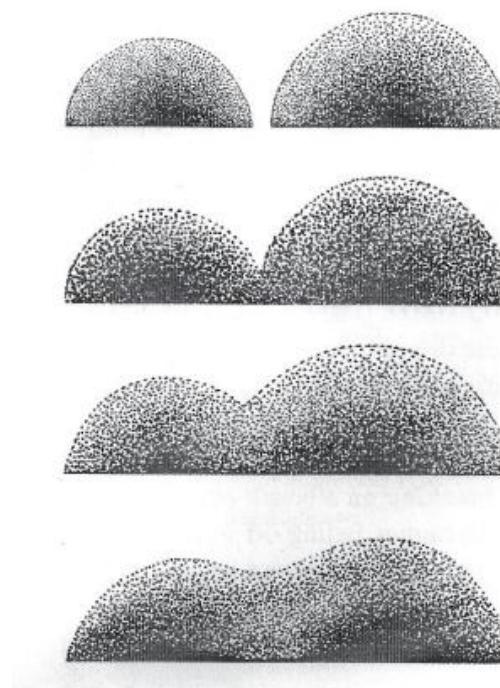
Hvis tiden er til det, vil enhver japansk gartner foretrække at bruge enkeltklip frem for almindelig klipning. Men man skal have tiden til det. Det kan tage en time at bruge denne metode til at klippe en enkelt azalea, mens det vil tage 5-10 minutter med en hæksaks.

O-karikomi bølger

O-karikomi bølger er ikke andet end en linje af sammenvoksede Tamamono-planter. Hvis man kigger hen over en enkelt O-karikomi bølge, vil man kunne se toppe og dale. Det er sandsynligt, at hver top er toppen af, hvad der oprindeligt var en Tamamono-plante. "Dalen" er placeret, hvor to planter er vokset sammen. Hele bølgen bliver dannet af en række planter, der er vokset sammen. For at opnå denne effekt, må man beskære toppene af de unge Tamamono-planter markant, samtidig med, at man lader siderne af planterne brede sig horisontalt. Til sidst vil planterne vokse sammen.

Når man designer en O-karikomi bølge, er det bedre at placere Tamamono-planterne forskudt af hinanden i stedet for på en lige linje. I japanske haver er den lige linje forbundet med kunstige genstande såsom vægge og hegn. O-karikomi bølger skal i stedet skabe følelsen af natur, så et irregulært mønster er at foretrække.

Azaleaer

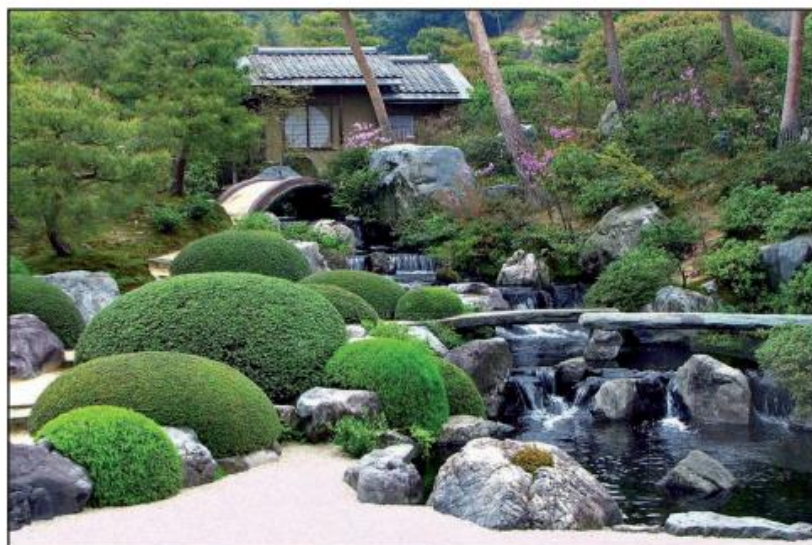
Azaleaer kan anvendes både i sandhaven, gårdhaven og tehaven. De anvendes ofte sammen i pudeform, eller de beskæres og luftes ud, så de står helt enkle og lette. Ved Tsukubai-miljøet ser man også ofte azaleaer plantet, da de kan ramme sten og vandpost ind og danne god baggrund.

De kan også bruges langs en vandkant og danne en tæt hæk, og man bestemmer selv højden og formen. Endvidere kan de være plantet mellem både større eller mindre sten. Det er dog vigtigt at tænke over de farver, man vælger. De skal helst ikke være for "skrigende", da vores øje under azaleaens blomstring automatisk vil opfange planten og derved fjerne fokus fra resten af den omkringliggende have.

Det er forholdsvis enkelt at klippe azaleaer, når først grundlaget er på plads. Unge planter klippes gennem deres vækst for at danne en tæt, kompakt facon. Azaleaer skyder fra stammen (ældre grene), så de kan klippes hårdt, men det er generelt bedst at klippe lidt, men ofte. Efter blomstring dækker de nye skud blomsterne. Det er fristende at klippe tilbage til blomsterne, så de atter kommer til syne, men skuddene bliver for træagtige og resulterer i bare pletter senere.

For at undgå dette, så klip nede under blomsterne straks efter afblomstring, og de nye skud har mulighed for at vokse gennem sommeren og danne en god kompakt overflade.

Det er ikke altid, at man klipper azaleaer i pudeformen. Det er fx også muligt at opstamme azaleaer og dermed skabe en lille, lav træform i stedet.

Buksbom

En af de mest almindelige planter at anvende til pudeform er buksbom. Buksbom findes i flere forskellige grønne nuancer og med forskellig bladstørrelse. Skal man plante flere buksbom i det samme område, opnås det bedste resultat ved at bruge samme buksbomtype i samme haverum.

Buksbom kan klippes hele året rundt, næsten da, men det er bedst at beskære dem i de måneder, hvor de vokser. De fleste buksbom kommer til landet helt kuglerunde, en form der ikke fungerer i en japansk have, så derfor skal den have lidt beskære-kærlighed, inden den passer ind i en japansk have.

For at få pudeformen frem kan man anvende to metoder. Den første er at klippe de øverste centimeter af toppen med en azaleasaks. Den anden metode er at lade planten vokse, for derefter kun at klippe den på toppen, og lade planten brede sig udadtil og kun klippe ganske lidt i vækstperioden. Det kan tage flere år før planten har opnået den ønskede størrelse og facon, der passer til dens placering og formål. Alt afhænger af størrelsen på planten, når den anskaffes.

Buksbom er, som azalea, velegnede til sammenplantning der, hvor man ønsker at skabe landskab, og et par store sten iblandet vil gøre underværker.

Buksbom kan beskæres med en azaleasaks, da den er dejlig let at håndtere. Klipningen foregår ganske simpelt ved at klippe lidt ad gangen. Begynd med at klippe planten rundt i kanten startende nedefra, og arbejd dig derefter op til toppen. En gylden regel er, at jo mere der klippes, jo mere vokser den. For at få planten til at beholde pudeformen, skal buksbom som hovedregel klippes flere gange om året.

Beskæring af træer

Nyindkøbte træer fra en planteskole egner sig oftest ikke til en japansk have som de er, da de i de fleste tilfælde ikke er fremstillet til formålet. Der findes enkelte planteskoler, der importerer formklippede træer, der kan anvendes til en japansk have, men prisen er også derefter.

Når man kommer hjem med et træ, skal der ofte en beskæring til, for at forme træet, så det passer ind i den japanske have. Inden træet graves ned skal forsiden besluttes, det vil sige den side der skal vende frem mod beskueren. Kan træet ses fra flere sider stilles der endnu større krav, især til beskæringen. Når alt dette er på plads, går man over til den egentlige beskæring og formgivning af træet. Dette udføres efter egne ønsker og overvejelser med netop dette træ, hvad formålet med træet er, samt hvad det skal fortælle beskueren.

Man kan inddеле beskæringen i tre typer: Grov beskæring, fin beskæring og æstetisk beskæring.

Grov beskæring

Når der er taget beslutning om træets placering i haven, og hvorfra det kan betragtes, så påbegyndes den første grove beskæring. Denne beskæring er nødvendig for at skabe det nødvendige lys til træet. Er der tale om en tehage kan træet med fordel opstammes, således at træets kommende krone danner et loft over haven, og stammen er medvirkende til at give en skovagtig stemning. Kronen udtyndes så lyset alligevel kan nå bunddækket. Her besluttes det ligeledes, hvilke grene, der skal bevares til sky/pudeklip.

Fin beskæring

Finbeskæringen udføres når den grove beskæring er afsluttet, og består i at fjerne alle mindre grene der vokser på kryds og tværs, og som virker forstyrrende på det samlede billede.

Æstetisk beskæring

Den æstetiske beskæring er den, man hele tiden foretager, fx når man alligevel går rundt i haven. Man ser da alle planter fra flere forskellige sider. Her fjernes mindre forstyrrende grene, oftest er der tale om "pudeskyerne" hvor op- og nedad voksende grene fjernes for at bibeholde pudeformen.

Træets grundform

De fleste træer er genetisk forberedte til at gro med høje og lige stammer. Forklaringen er simpel: I en skov vil de højeste træer få det meste lys. Forblæste og snoede træer mister konkurrenceevnen i forhold til deres høje søskende, og de går ud. De høje træer overlever og kaster frø af sig til næste generation.

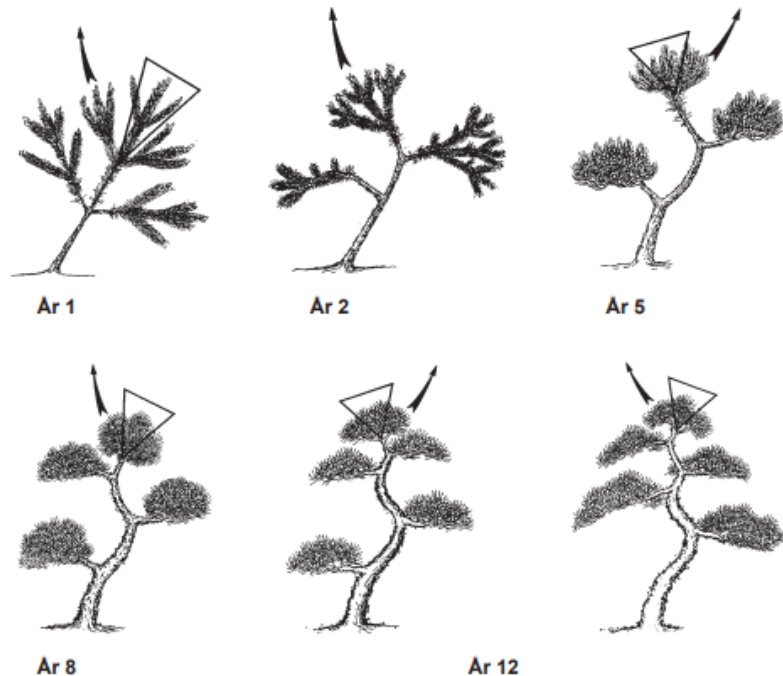
I de japanske haver sætter vi imidlertid pris på træer med snoede og S-formede stammer. De minder os om det enlige træ, der står på kanten af en klippe eller det yndefulde ahorn, der breder sig ud over en bæk. Træer, der er naturligt bøjede eller snoede er efterspurgt til haven.

Så, hvordan tager vi et træ, der er programmeret til at gro lige op i vejret, og får det til at gro i en forblæst S-form? Et svar er at fjerne træets naturlige top hvert år. Den nye top er den primære gren, der ellers ville gro lige op i vejret. Det er det lodrette skud, der en dag vil blive træets stamme. Nogle træer har flere topskud, men i de fleste tilfælde vil en enkelt være den primære.

Ved at fjerne topskuddet tvinger vi træet til at vokse en anden vej end den direkte lodrette. En af sidegrenene vil forsøge at vokse opad og skabe ny lodret vækst. Med andre ord vil stammen vokse opad, så til siden og så opad igen. Hvis man styrer dette mønster, vil man ende med at have et flot S-formet træ.

Den bedste måde at udvikle et flot havetræ på er ved at starte med en ung plante. Teknikken vil selvfølgelig tage lang tid, så nogle haveejere vil foretrække at starte med et træ, der er 5-8 år gammelt og allerede har haft nogen vækst. De følgende illustrationer viser, hvordan en ung plante igennem årene kan formes til et smukt træ – over en periode på 18 år.

- Ar 1:** Hvis det er muligt, så plant træet på skrå. Fjern alle dominerende topskud.
- Ar 2:** Venstre sidegren bliver nu det nye topskud. Man begynder allerede at kunne se S-formen.
- Ar 5:** Behold den nederste gren for balancens skyld. Fjern nu topskuddet på den nye top, og den højre del bliver det nye topskud.
- Ar 8:** Træet begynder at blive stort. Det nye topskud fjernes igen, idet det nu er venstre side, der må overtage rollen som topskud.
- Ar 12:** Dette gentages, og S-formen bliver mere og mere tydelig. Man kan nu begynde at justere på de nedre grene.
- Ar 18:** Træet begynder at få sin endelige form.

Ar 18

Der er andre – og måske nemmere og hurtigere – måder at skabe grundformen på sit træ. Med et ungt træ med en stammetykkelse på 5-10 cm kan man i september måned meget nemt bøje fyr. Den bøjede facon kan fastholdes med et par bambusstokke. Det tjener både det formål at holde stammen i den rette facon, men samtidig giver det også et orientalsk præg. Disse stokke kan man lade sidde i to år, hvorefter stammen gerne skulle blive i facon.

Man kan gøre det samme med grenene, hvor det dog her blot er vigtigt, at løvpartierne alle har den samme retning, fx et horisontalt plan. Hvis man ser træet oppefra, skal man tilstræbe, at ingen af plateauerne dækker over andre. Dette hænger sammen med, at der skal komme lige dele lys til alle træets plateauer.

Mange former også træerne med speciel Bonsai-tråd, som er af aluminium med en kobberbelægning. Disse fås i tykkelser fra 1-8 mm. Tråden omvindes grenen i en vinkel på 45 grader i forhold til grenens længderetning, hvorefter man vil være i stand til at bøje grenen i den ønskede retning. Der findes selvsagt et utal af måder, hvorpå man kan fastholde grenene i en bestemt facon, fx med opbinding med snor, og det er vel egentlig kun fantasien, som sætter grænsen.

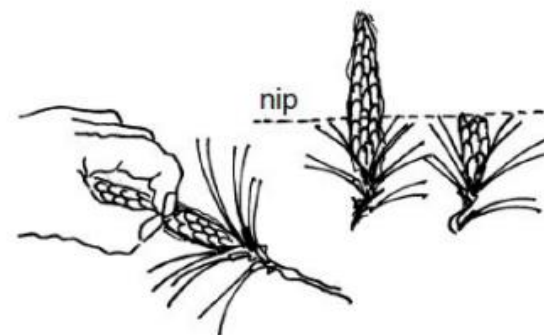

Fyrretræ

De typer fyrretræer, man benytter sig mest af i japansk inspirerede haver i Danmark er 2-nålsfyr og 5-nålsfyr. 2-nålsfyr har to nåle i hver tilhæftning, mens 5-nålsfyr har 5 nåle. Dette har blandt andet stor betydning for den måde, hvorpå man senere behandler træet.

Men hvor starter man så egentlig? Måske har man allerede i haven et fyrretræ, som er stort og uregerligt. Eller man har købt et på en planteskole. Her skal det siges, at man bør undlade at købe planterne for små. Det er nemlig ikke forholdsmæssigt dyrere at købe en 2 meter høj plante, og som udgangspunkt er denne størrelse anseligt lettere at forme til et flot træ. Anskaf det træ, der har bedst potentiale til at blive formet.

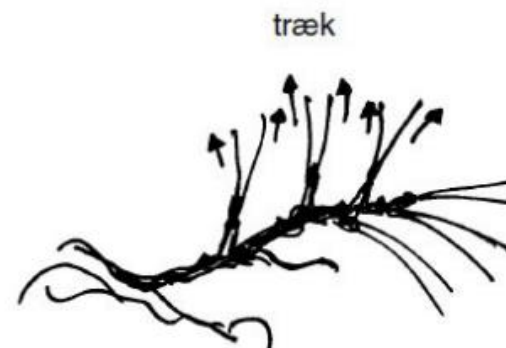
I starten vil formålet med klipning være at skabe øget vækst på grenene, efterhånden som man skaber de flotte "skyer"/plateauer, man ser på fyrretræer fra Japan. Først skal det slås fast med syvtommersøm, at fyr og specielt 2-nålsfyr med den rette behandling skyder op til 15 års vækst tilbage på bar gren. Så den store uregerlige fyr i haven kan sagtens omformes til et flot formklippet træ i løbet af nogle år.

Der er to meget væsentlige tidspunkter på året, hvor der skal klippes:

Maj/juni: Lige før de nye lys folder sig ud nippes 1/3 til 2/3 af lyset med tommel- og pegefingre. Dette medfører to ting. De tilbageblevne nåle vil blive små, og træet begynder at sætte nye skud tilbage på bar gren, som året efter vil gøre den enkelte gren tættere.

Oktober/november: Inden 3. års nåle visner og falder af, afrives de på oversiden af grenene – en efter en. Imellem de to nåle sidder en hvilende top, som på grund af udslip af harpiks aktiveres. På samme måde aktiveres hvilende knopper tilbage på de enkelte grene. Det er vigtigt, at man ikke afriver indeværende års nåle!

Taks

Taks klippes typisk flere gange om året, da de vokser hurtigt efter hver klipning. Nogle taks er flerstammede og med skyer/plateauer, mens andre er opstammede, enkeltstammede planter med skyer.

Efter klipning af disse skyer forsvarer træet sig med at sætte en masse nye skud, også tilbage på gammel stamme. Disse nye skud skal naturligvis også fjernes. Dette gøres bedst med en snippersaks, en fin lille spids saks, der kan komme helt tæt på stammen. Denne saks bruges kun til at klippe de allermindste ting bort og aldrig i døde og tørre grene, for det er den ganske enkelt for fin til.

Andre planter

Adskillige andre planter skal have en mere normal beskæring. Det vil sige, at de ikke klippes i facon. I stedet foretager man en almindelig vedligeholdelse med udtynding, tilbage-beskæring, opstamning m.v.

Koreakornel (*Cornus kousa*) er et træ med en smuk vækstform, der gør, at plateauer eller niveau mellem grenstrukturen dannes af sig selv på grund af træets vækstform. Der opstår naturlig luft mellem de vandrette grene. Beskæring her vil oftest være de grene, der vokser opad eller nedad, eller andre uønskede grene i forhold til fx passage på en sti.

Kamelia (*Camellia japonica*) er i familie med teplanten. Planten kræver ikke den store beskæring, men man kan risikere at skulle fjerne enkelte grene, der vokser modstridigt eller som er visnet, hvis temperaturen har været for kold.

Planten und Blomen, Hamburg

Har vi ikke hørt om den før? Svaret er jo. Men sagen er, at dens eksistens er truet, så hvis man vil være sikker på at opleve den i virkeligheden meget smukke park, som bl.a. indeholder et stort japansk område med både vand, the-hus og masser af smukt klippede fyr, skal man ikke vente for længe.

Parken blev anlagt i sin nuværende form i 1935 som et rekreativt område for de lokale beboere, men er også blevet et attraktivt turistmål. Parken har siden 2013 været optegnet som et historisk monument.

Vi besøgte parken i starten af august i år. Den summer af liv, familier med børn og madkurve, motionister og hundeluffere, og vi mødte faktisk to danske familier under vores besøg. Efterhånden som parken har fået flere besøgende har man ryddet flere arealer for at etablere græsplæner, så familierne kan nyde den medbragte mad.

Bygning af et stort kongrescenter, undergrundsstation, undergrundsparkering og udvidelse af de omkringliggende gader har taget bid på bid af parken, og flere projekter er på tegnebrættet. Kampen mellem de, der vil projektvejen og de økonomiske interesser, der ligger i det, og de, der vil bevare parken er hård, og derudover er det svært at finde sponsorer til vedligeholdelse og

Afholdte arrangementer

Japansk have og Ikebana i Farum Kulturhus i august 2023

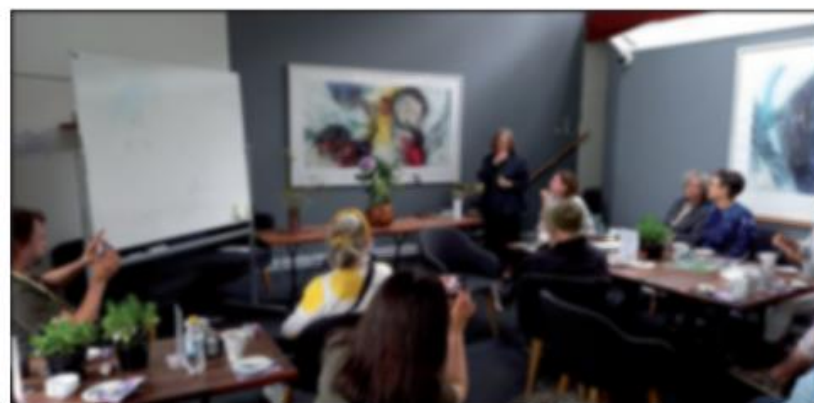
Søndag den _____ som mødtes i den japansk-inspirerede have i Farum Kulturhus – både for at se haven, som blev præsenteret af Rachel, men også for at suge viden til os fra Aliza, som indviede os i Ikebana - kunsten at arrangere blomster.

Rachel har været frivillig i haven siden den blev anlagt i 2016 i samarbejde mellem japanske gartnere og Bo og Jeanett fra det daværende Jagro. Haven blev anlagt med inspiration i den natur, man finder omkring Furesøen og den indeholder derfor mest løvfældende træer og buske, bl.a. ahorn og kornel. Haven er vokset godt til og den har klaret en sæson, som har budt på store udsving i vejret. Trædebregnerne er nok de planter, der har nydt bedst af regnen og har aldrig stået så grøn og tæt som i år. Ahorntræerne er ved at vokse ind i himlen og ind i vinduerne til biblioteket og vi fik nogle snakke omkring hvilke grene, man med fordel kan fjerne til vinter.

Da alle havde været rundt på trædestenene, trak vi indenfor, hvor Aliza overtog scenen. Hun brugte haven som inspirationskilde for sin introduktion til Ikebana. Hun havde allerede i haven fremhævet det vigtigste element: manglen på symmetri – eller rettere sagt – vi skulle lægge mærke til de asymmetriske trekantede. Disse tog hun "med ind" og lagde til grund for de enkelte blomsterarrangementer og opstillingen af flere arrangementer sammen.

Helt oprindeligt var det munke, der dyrkede Ikebana og blomsterne blev lagt på jorden. Indtil en munk en dag begyndte at anrette blomsterne i forskellige højder for at symbolisere himlen, jorden og mennesket. Den Ikebana-skole, som Aliza er uddannet fra, tilhører den moderne skole, også kaldet Sogetsu-skolen. Blomsterne blev arrangeret asymmetrisk i de tre højder, vi havde lært om, og vi fornemmede de mange års erfaring, som blev omsat til legende lette bevægelser. Der blev anvendt de smukkeste stentøjsvaser, bambuskrukker og underlag. De tre små arrangementer var udelukkende i vaser fra keramikeren Bente Hansen og illustrerede, at selv simple sammensætninger kan være meget smukke.

Tak for den aktive deltagelse i løbet af dagen og tak til Farum Kulturhus for udlån af lokalerne.

Workshop i beskæring

Weekenden den 16-17. september kunne foreningen afholde en længe efterspurgt workshop i beskæring, nærmere bestemt beskæring af ahorn. Det var lykkedes at få to professionelle til Danmark fra England, nemlig [redacted] der begge er ansat til at passe og beskære den japanske have ved godset The Newt i Somerset.

Det blev en weekend fuld af informationer og praktisk arbejde. Lørdagen var afsat til teorien og diskussioner, hvor vi mødtes i Kulturhuset Kilden i Brøndby. Her fortalte Maiko og Ed om deres arbejde på The Newt, der er et stort godsområde med mange forskellige typer natur og haver, herunder en japansk have. Den består i sig selv af en tehave, en vandringshave, en lille sandhave med mere.

Derefter fik vi gennemgået en række principper for beskæring af ahorn. Der er tale om vinterbeskæring, hvor man fokuserer på de større ændringer, samt en sommertrimning, hvor man udtynner de mindre grene. En stor del af tankerne om beskæring handler om bevidst at udvælge de grene, der skal fjernes og de grene, der skal beholdes – ikke bare for at skabe en pæn form på nuværende tidspunkt, men også for at træet udvikler sig godt igennem de kommende år. Beskæringerne skal ikke gennemføres to gange om året hvert år, da træet også skal have tid og mulighed til at samle sig og udvikle sig.

Søndag gik turen så til [redacted] da de havde tilbudt at lægge have til den praktiske del af workshoppen. Her udvalgte Maiko og Ed tre forskellige ahorn, der blev beskåret – på grund af årstiden var det kun mindre beskæringer, der kunne udføres, men vi fik gode informationer om, hvad der eventuelt kunne gøres i vinterbeskæringen.

De tre ahorn var en overhængende ahorn, der skal beskæres på sin særlige måde, da grenene naturligt vokser nedad og dermed skaber en tæt og lav krone. Her er en af ideerne at beskære de grene, der hænger mest nedad, så planten får en oprejst struktur så meget, som det nu er muligt. Derudover udtyndes grenene, så planten bliver luftig, og der er mulighed for at se stammen.

Helt omvendt med en opretstående, rød ahorn, der også blev beskåret. Her gælder det om at fjerne grene, der vokser lige op i vejret, krydser hinanden osv. Dette gøres for at skabe en plante, hvor man fremelsker de mere horisontale linjer end de lodrette linjer, samt at have en pæn grenstruktur, hvor grenene deler sig harmonisk mere og mere frem mod enderne.

Endelig blev en ældre, høj ahorn delvist beskåret, som tiden nu tillod det. Her skulle kronen tyndes ud, samtidig med, at den fremtidige vækst skal styres, så træet ikke bliver ved med at skyde i vejret.

Vejret var med os, og det blev en rigtig god og lærerig weekend. En stor tak til Maiko og Ed, der tog turen fra England for at besøge os. Vi håber på, at dette kan gentages næste år.

Vi bringer her en række billeder fra weekenden.

To haver i Esbjerg

Lørdag den 23. september var vi ca. 19 medlemmer, som besøgte to haver i Esbjerg.

Haven i Esbjerg er en overvældende og anderledes have at besøge med særdeles mange træer, hvoraf mange både store og mindre vokser i baljer og pletter. Der er rigtig mange fyrretræer, men også mange forskellige acer. Haven er flot indrammet af træhegn.

De mange fyrretræer er alle omhyggeligt formklippede. Variationen i Hennings arbejde med fyrretræerne ses også i form af flere meget smukke ældre bonsaitræer i et af havens mindre rum og forhavens forholdsvis lave fine beplantning klippet, så den bringer tanker hen på azaleabeskæring i Japan.

Haven rummer også et bassin med koier samt mange sten, der tog sig smukt ud i våd tilstand som følge af kraftig regn i starten af havebesøget. Granitsten som Henning selv både har tilhugget og ved bearbejdning givet smukke overflader.

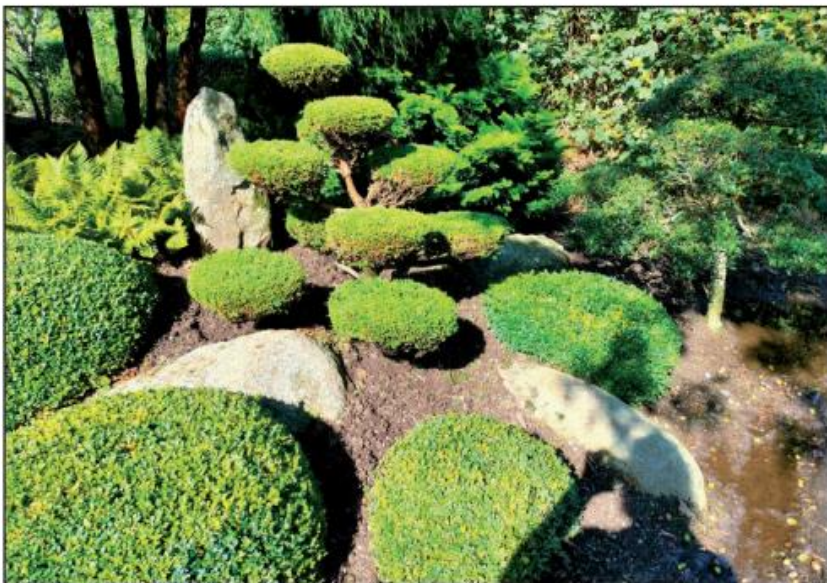
Vi forlod haven i strålende sol beriget af Hennings engagerede og detaljerede beskrivelse af bl.a., hvordan han arbejder med træerne for at udnytte det enkelte træs potentiale, og hvordan han i praksis klipper havens træer.

Efter havebesøg hos [redacted] tog vi videre til [redacted] som har en 40 år gammel have på 780 kvm med mange smukke planter. Hvilke planter som er Franks foretrukne er et svært spørgsmål at svare på, men han lægger vægt på planter, som giver en ro i haven, og som gør sig godt både sommer og vinter. En overdådig samling af planter, som kan udfordre en botanisk have til konkurrence. Her er de fleste eksotiske plantearter repræsenteret – fyr, buksbom, cypresser, ahorn og andre i forskellige afskygninger. Og alle planter er utroligt velplejede, selv om en enkelt er to er på vej ud. Men det skal der også være plads til i en japansk inspireret have.

I drivhuset hviler en hel samling af kameliaer. Og de mindste planter samler kræfter der, inden de skal ud i naturen. Enkelte frøer bliver hentet så langt som i Nepal.

Flere steder hos Frank ser vi et ståltrådsnet anlagt i jorden mellem planter, sten og bregne. Volierenet bruger Frank som beskyttelse mod solsorte angreb.

Besøg hos Bonsai Museet og Zen Garden

Foreningen besøgte lørdag den 30. september to spændende steder på Sjælland. Vi begyndte dagen hos Ole Clæfer i Kirke Eskilstrup, hvor Oles bonsai museum har til huse. Efter en fin morgenbeværtning med kaffe, the og wienerbrød, fortalte Ole levende og engageret både om hans imponerende samling af bonsai og om hans store interesse for billedkunsten.

Ole har arbejdet med bonsai i mere end 30 år efterhånden, og udover at det med årene er blevet til en flot samling af spændende – og også en del anderledes – bonsai, har Ole også erhvervet en stor og bred viden om dyrkning af bonsai, som han velvilligt delte ud af, og som derfor kom foreningens medlemmer til gavn. Der blev vist stor interesse fra medlemmernes side, og der blev stillet mange gode og detaljerede spørgsmål, som alle blev besvaret fyldestgørende i løbet af besøget.

Efter introduktionen til kunsten at dyrke bonsai gik vi udenfor og trådte direkte ind i selve bonsai museet. Det var et flot syn, at se de mange smukke bonsai som alle var placeret diskret og elegant i skåle og på plader, og som alle havde hver deres eget unikke udtryk. Det var ikke mindst interessant at høre Ole fortælle om hvordan nogle af samlingens bonsai er kommet til museet. Dyrkningen af bonsai er forankret i gamle traditioner og i en række principper for, hvordan man skaber smukke bonsai, men som Ole fortalte, så skal der også være plads til det personlige udtryk, når man selv dyrker bonsai. Denne tankegang var tydelig at iagttage gennem hele rundvisningen på museet, og den har da også indbragt Ole flere priser og opmærksomhed i løbet af årene.

Det var en spændende og lærerig formiddag og det er bestemt ikke sidste gang foreningen besøger bonsai museet. Hvis man ønsker at besøge museet på egen hånd, holder museet åbent efter aftale.

Efter besøget på bonsai museet kørte vi videre til Jørgen Nielsens lige så imponerende Zen Garden i Stenlille. Zen Garden er en privatejet have med vandfald, grotter, rislende åløb, stensætninger og et væld af planter, træer og blomster. Og vi må heller ikke glemme den helt fantastiske samling af Koi-fisk, som også bidrager til den japanske stemning i haven.

Foreningen har ved tidligere lejligheder besøgt haven. Og de besøgende blev da heller ikke denne gang snydt for at høre Jørgen fortælle om det spændende arbejde med etablering af haven helt tilbage fra den spæde begyndelse, samt om det flittige og møjsommelige arbejde med den senere fornyelse og løbende vedligeholdelse. Jørgen delte også under besøget ud af sin store viden om anlæg og Koi-fisk og også her blev der stillet mange gode spørgsmål, som velvilligt blev besvaret. Haven er absolut et besøg værd, enten i foreningsregi eller på egen hånd. Vi var så heldige at være med på sæsonens sidste officielle åbningsdag.

Men som Jørgen sagde, en have skal fornys og udvikle sig, og der skal være plads til nye tanker og idéer. Således blev vi meget fornemt delagtiggjort i et nyt indendørs haveanlæg, som efter planen skal stå færdigt allerede ved næste sæsons begyndelse. Hvis man kender Jørgen, så ved man godt, at det der skal gøres, skal gøres ordentligt, ellers kan man lige så godt lade være med at gøre det. Og det bliver godt, det nye projekt der er i gang, det er helt sikkert. Der venter havens besøgende til næste sæson en ny spændende oplevelse. Der vil i det kommende efterår og vinter blive knoklet dagligt for at komme i mål med dette nye tiltag. I øjeblikket arbejdes der på de store, grundlæggende stensætninger, hvorefter beplantning og yderligere indretning står på programmet.

Foreningen ønsker at sige en stor tak til både [redacted] for godt værtskab og for at tilbyde vores medlemmer indsigt i deres arbejder, og ikke mindst for velvilligt at dele ud af deres viden og erfaringer. Vi glæder os til et gensyn en anden gang.

Foredrag om Sukiya Living og rundvisning i Tokai Centrets tehus

Sidst på eftermiddagen, mandag den 9. oktober, lagde medlemmer af foreningen vejen forbi Tokai Centret i Vedbæk, til vores forløbige sidste programsatte arrangement i denne sæson. Eftermiddagens og aftenens program bød dels på et foredrag om Sukiya Living, og dels på en rundvisning i Tokai Centrets smukke tehus som også ligger på grunden, omgivet af den japanske have med mange fine detaljer.

Vores vært og foredragsholder denne dag var Jakob Skyt Jensen, som til dagligt er direktør for Tokai Centrets europæiske afdeling. Jakob fortalte i en lille times tid om begrebet Sukiya Living og ordene blev suppleret af en række velvalgte billeder. På en levende og engageret måde gav Jakob os et indblik i, hvad Sukiya Living egentlig handler om, og vi fik en fin indføring i Sukiya-stilens historiske oprindelse, dens kulturelle kontekst, samt i nogle af de væsentligste karakteristika ved netop denne stil inden for arkitekturen.

Efter den formelle velkomst til arrangementet, startede Jakob foredraget med udgangspunkt i den japanske bolig og kom herigennem ind på tankerne bag ved det traditionelle byggeri i Japan. Vi hørte for eksempel om forskellene i datidens boligforhold, alt efter om man nu engang tilhørte bondestanden eller Samurai-standen i det gamle Japan, eller noget midt i mellem.

Som mange vil vide, har Japan altid været et meget hierarkisk og standsmæssigt opdelt samfund, hvilket afspejles i alt fra boligforhold henover normer, pligter og privilegier, som til alle tider har gennemsyret det japanske samfund. Der var skam forskel på folk og dette blev ikke mindst synliggjort i måden man byggede de japanske huse og boliger på. Man kunne ikke bare gøre hvad der passede en, der var såmænd regler for det hele og disse regler skulle overholdes.

I Japan er der ikke meget der er overladt til tilfældighederne, og måske forventeligt, fristes man til at sige, ligger der ofte en kombination af både praktiske overvejelser og dybsindige tanker bagved måden japanerne gør tingene på. Og som vi da også hørte under foredraget, så gælder dette selvfølgelig også, når vi taler om japanernes boligforhold og måden man indretter sig på indendøre.

Det er for så vidt heller ikke overraskende, at byggestilen har ændret sig gennem nogle af de vigtigste perioder i Japans kulturhistorie, og ikke mindst i løbet af Kamakura-perioden (1185-1333) og Muromachi-perioden (1336-1573), blev mange af byggestilene udformet og forfinet. Der findes endda optegnelser af, hvordan forholdene og byggestilene var helt tilbage under Heian-perioden (795-1185), hvilket vi også så illustrative billeder af.

I forståelsen af Sukiya-stilen bør man hæfte sig ved nogle af de karakteristika, der kommer til udtryk ved de traditionelle bygninger. Således er der en række regler forbundet hermed, såsom status og hierarki, tradition, og ikke mindst religiøs ideologi. Ganske som man vel nok ville forvente det af japanerne.

Efter foredraget samlede vi udenfor i haven, men inden vi skulle nærme os tehuset, lærte vi, hvordan man på behørig vis nærmer sig huset. Man går selvfølgelig på trædestenene langs den velanrettede sti igennem haven, for at kunne nærme sig huset fra en diagonal eller skæv vinkel. Som nogle sikkert ved, så angår Sukiya-stilen netop integrationen af hus og have, og handler ikke mindst om, at skabe nogle udsigtspunkter – både udefra og ind mod huset, såvel som indefra og ud mod haven – for at kunne nyde så mange af både husets og havens detaljer, så meget som muligt.

Vi fik oplyst, at tehuset er bygget i 1971, kun ét enkelt år efter at Tokai Centret i sin tid blev etableret i Vedbæk. Huset er bygget af japanske håndværkere, efter gamle japanske håndværkstraditioner, og med materialer, som blev hentet hjem fra Japan – en ganske imponerende bedrift!

Vi hørte om træsorter, der anvendes til forskellige formål i huset, samt om oppudsning af vægge til størrelsen på Tatami-måtter. Vi kom ind på terrummets kaligrafi og selve teceremonien, foruden at vi selvfølgelig fik mulighed for at se både det store og det lille terem i huset, og det spartansk indrettede tekøkken.

Der var stor interesse fra medlemmerne, som spurgte ind til et væld af detaljer om Sukiya-stilen og der blev svaret velvilligt på spørgsmålene fra de mange spørgelystne medlemmer. Alle gik vist fra arrangementet beriget med et væld af informationer og interessante detaljer – ikke mindst fint bundet sammen og perspektiveret i forhold til medlemmernes særlige interesse for den japanske havekunst.

Vi videregiver her en anbefaling fra Jakob til en god læseoplevelse. Bogen "In Praise of Shadows", skrevet af den japanske skønlitterære forfatter Junichiro Tanizaki (1886-1965), giver et intimt nærbillede af aspekter ved japansk kunst og arkitektur, og fører på glimrende vis læseren ind i den japanske opfattelse af æstetik. Bogen anbefales til alle som kunne have interesse for at fordybe sig lidt mere i den japanske æstetik, kunst og arkitektur.

Og så lige til sidst, hvis nogle af vores medlemmer, som ikke havde mulighed for at være med ved arrangementet, skulle sidde og være i tvivl om, hvordan ordet 'Sukiya' egentlig udtales, så kan vi her afslutningsvis afsløre, at det udtales 'Ski-ya' (uden 'u'). Så hvis man husker at skrive sig dette bag øret, så er der god mulighed for at imponere sine japanske venner og bekendte næste gang man ses, og måske endda imponere med sin nyerhvervede viden om dette spændende emne.

Foreningen ønsker at sige en meget stor tak til Jakob og hans personale for et godt arrangement, for godt værtskab og for at berige vores medlemmer med indsigt og viden om Sukiya-stilen.

Generalforsamling 2024

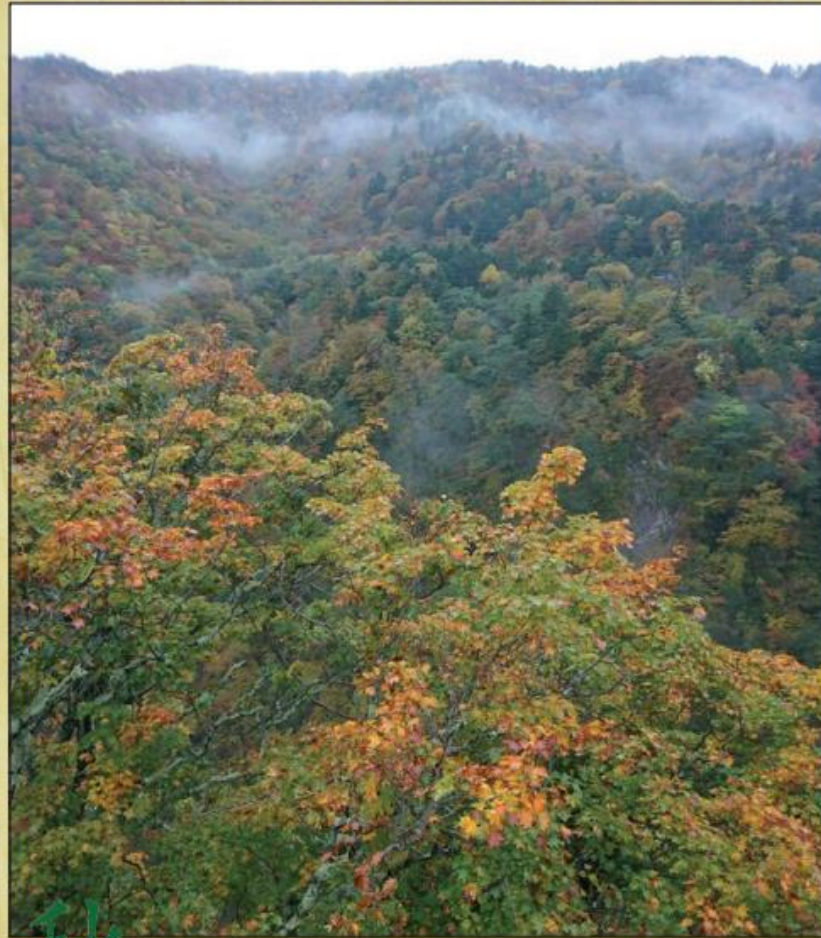
[Blurred text content]

Bestyrelsen

Navn	Adresse	Telefon	E-mail
[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]
[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]
[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]
[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]
[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]
[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]
[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]
[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]
[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]
[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]	[Blurred]

[Blurred text content]

POST B
PP DANMARK

秋

FORENINGEN JAPANSKE HAVER

www.niwa.dk